

спорту в Україні, досягнення високих спортивних результатів на XXIV Всесвітній літній Універсіаді 2007 року у м. Бангкок (Таїланд), зміцнення міжнародного авторитету Української держави [8].

Відзнакою Тернопільської міської ради (2015)[9].

Список літератури:

1. Про університет: веб-сайт. URL: <http://tnpu.edu.ua/>
2. Знані випускники: веб-сайт. URL: <http://tnpu.edu.ua/about/vypuskniki/index.php>
3. Кривицька Олена Сергіївна : веб-сайт. URL: <https://uk.wikipedia.org/>
4. Шемякіна вийшла в 1/8 фіналу, Кривицька та Пантелеєва вибули. XXVII Всесвітня Універсіада. Gazeta.UA: веб-сайт. URL: <http://fencing.lviv.ua/novyny/zmagannya/xxvii-vsvesvitnya-universiada.html>
5. Олена Кривицька: "Сон та правильне харчування – обов'язкові елементи кожного спортсмена": веб-сайт. URL: <http://sports.te.ua/other/11981>
6. Указ Президента України від 13 вересня 2019 року № 696/2019 «Про відзначення державними нагородами України з нагоди Дня фізичної культури і спорту» : веб-сайт. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6962019-29629>
7. Указ Президента України № 392/2013 від 25 липня 2013 року «Про відзначення державними нагородами України» : веб-сайт. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922013-15495>
8. Указ Президента України № 826/2007 від 6 вересня 2007 року «Про відзначення державними нагородами України членів студентської збірної команди України на XXIV Всесвітній літній Універсіаді 2007 року» (укр.). Верховна Рада України. : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/826/2007>
9. Звання «Почесний громадянин Тернополя» посмертно присвоїли Героям АТО // Тернопільська міська рада : веб-сайт. URL: <https://tmrada.gov.ua/news/>

Сіткар Віктор,

<https://orcid.org/0000-0003-0465-2973>

Сіткар Степан,

<https://orcid.org/0000-0003-4599-454X>

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, ТРАНСПОРТУ ТА ПСИХОЛОГІЇ В ТНПУ ім. В. ГНАТЮКА

Тернопільський національний педагогічний університет
ім. Володимира Гнатюка

Анотація. У публікації наголошено, що сьогодні, формуючи професійну компетентність майбутніх фахівців у галузі фізичного виховання, транспорту та психології, всі ми маємо усвідомити, що традиційно працювати – вже недостатньо. Нові соціальні реалії вимагають нових підходів у вивченні становлення особистості, бо змінилися всі суб'єкти навчання і виховання.

Основне завдання університету – не давати енциклопедичні знання, не «накачувати» знаннями, а навчити, підготувати студента застосовувати отримані знання на практиці, оті сформовані навички та вміння.

Пропонується шлях вирішення деяких аспектів підготовки фахівців фізичного виховання, професійної освіти та психології через усвідомлення індивідуальних особливостей учасників сумісної діяльності, активізацію потреби в професійному і особистісному зростанні та самовдосконаленні.

Ключові слова: фахівці, освіта, професійна підготовка, фізичне виховання, транспорт, психологія, досвід.

Annotation. *The publication emphasizes that today, forming the professional competence of future specialists in the field of physical education, transport and psychology, we all need to realize that traditionally work is not enough. New social realities require new approaches to the study of personality formation, as all subjects of education and upbringing have changed.*

The main task of the university is not to give encyclopedic knowledge, not to "pump up" knowledge, but to teach, to prepare the student to apply the acquired knowledge in practice, that is, skills and abilities formed.

The way of solving some aspects of training of specialists of physical education, vocational education and psychology is offered through awareness of the individual characteristics of participants of the joint activity, activation of the need for professional and personal growth and self-improvement.

Keywords: *specialists, education, vocational training, physical education, transport, psychology, experience.*

Сучасні дослідники майже у один голос відзначають, що наростаючі темпи розвитку нових технологій, інформаційний «вибух» та швидке «застарення» інформації, різке ускладнення, автоматизація та комп'ютеризація виробничих процесів, висока вірогідність виникнення «нестандартних» ситуацій у виробничій та соціальній сферах висувають все нові вимоги до фахівців. Адже вони, окрім професійних знань, вмінь та навичок, нині мають мати ще й спеціальні здібності, вміння та особистісні властивості, що забезпечують гнучкість та динамізм професійної поведінки, креативність у професійній діяльності, самостійність у пошуку та засвоєнні нової інформації і нового професійного досвіду. Особливо підкреслюється необхідність набуття здатності до прийняття адекватних рішень в «нестандартних» ситуаціях, в умовах дефіциту часу та наявності навичок оптимальної взаємодії із іншими учасниками виробничого процесу у спільній професійній діяльності в колективі [1, с. 6].

Метою дослідження є: аналіз інновацій та інтеграційних процесів в освіті в умовах глобалізації та обмін досвідом підготовки фахівців у галузі фізичного виховання і спорту, професійної освіти та психології, які здобувають вищу освіту.

Наголошується, що сьогодні Європейський простір вищої освіти передбачає індивідуалізацію – навчання з акцентами на самостійній роботі набувача знання, застосування нових інформаційних технологій, консультативну функцію викладача. Для українських університетів організація індивідуальної роботи студента є досить гострою проблемою, розв'язанню якої суперечить традиційний підхід до навчального процесу як до учіння, до аудиторних занять і виконання завдань викладача.

Аналіз світових тенденцій в освіті дозволяє **розкрити** значення освіти для становлення держави. Хоч освіту і називають п'ятою владою, владою над майбутнім, але ще й до сьогодні в світі співіснують дві тенденції в освіті. В одних країнах прагнуть до всезагальної вищої, в цьому аспекті першою стала Японія, тепер приєднались Сполучені Штати Америки. В інших країнах, наприклад в країнах Центральної Африки, які перебувають під протекторатом Ізраїлю, на освіту виділяються малі крихти, тому там реалізується тільки всезагальна початкова, але і та на функціональному рівні. Умовно можна виділити чотири рівні ставлення до освіти, їх представляють держави:

Технократичні Вища 15-20 %	Демократичні Середня 10-15%	Ті, що розвиваються		Відсталі Початкова 0-5 %
		Н/середня	5-10 %	

Технократичні країни, які ставлять завдання всезагальної вищої освіти, витрачають на це 15-20% бюджету; демократичні – дають населенню середню освіту на доброму рівні; для країн, які розвиваються і цей рівень є непосильним; 5-10% бюджету можуть забезпечити тільки всезагальну освіту на неповному середньому рівні; відсталі країни – тому і відсталі, що не розуміють, що їм ще необхідно усвідомити: для прискорення вперед необхідно позбутися існування на рівні всезагальної початкової освіти.

Зауважимо, що в бюджеті України на 2019 рік на освіту виділяється трохи більше 120 мільярдів гривень. На 2020 рік заплановано близько 136,4 млрд гривень. Знаючи загальний бюджет країни, можна легко вирахувати рівень нашої української освіти.

Виявлено, що інтеграція в світову систему навчання і виховання зовсім не означає, щоб наприклад, прагматизм, яким так славиться і хвалиться Захід, захопив наше підростаюче покоління, а суцільна

комп'ютеризація, що є справді вимогою дня відтіснила на другорядний план людину як істоту мислячу тощо. Збереження власної самобутності (особистості, держави) залежить від рівня усвідомлення суб'єктами навчально-виховного процесу відповідальності перед пам'яттю предків і життєвими перспективами майбутніх поколінь. Тут нам українцям, як своєрідним реципієнтам, може послужити цікавий досвід Японії щодо збереження своїх традицій, звичаїв. Зокрема - влаштовуючи дитину до першого класу, батьки приводять її на співбесіду до вчителя, наприкінці якої дитині пропонується проспівати 10-12 японських пісень. Якщо дитина виконає це завдання, то вона вступає до першого класу. Якщо ж немає знання національної культури, то до першого класу ще не доросла. Можливо тому, завдяки вірності традиціям та глибокій культурі, японці прогресують у технічному сенсі? Під час вступу до закладу вищої освіти (ЗВО) молоді японці поряд із профільними науками мають знати декілька сотень японських пісень.

В олімпійській освіті, як в гуманно організованому педагогічному процесі, навчання і виховання будують шляхом активного залучення до нього об'єкта, шляхом перетворення учня, студента, спортсмена в складову педагогічної творчості, його організують як двосторонній процес виховання і самовиховання, навчання і самонавчання. Тут немає місця примусовому нав'язуванню навіть найблагіших ідей і цінностей. Тут їх прищеплюють, їх засвоюють та опановують учні, вихованці під час перетворення їх з об'єкта в суб'єкт педагогічного процесу, коли вони самі добровільно набувають знання і формують цінності.

Сьогодні ми всі маємо усвідомити, що традиційно працювати – вже недостатньо. Нові соціальні реалії вимагають нових підходів у вивченні становлення особистості, бо змінилися всі суб'єкти навчання і виховання.

Тому при вивченні курсу «Психологія спорту» та проведенні практичних занять з майбутніми психологами автор вдало застосовує зустріч-конференцію з студентами-спортсменами, учасниками змагань національних, європейських, світових першостей та олімпійських ігор. Така форма занять дозволяє спонукати майбутніх психологів до активного засвоєння знань з «Психології спорту». Живе спілкування студентів, які мають теоретичний рівень підготовки та тих, що засвоюють психологічну підготовку через практику змагань, мають власний досвід застосування її з різних видів спорту, на думку автора, є саме тим компонентом підготовки майбутніх психологів, який поєднує теорію з практикою, розвиває дослідницькі уміння та навички. Від такої форми заняття виграють всі учасники зустрічі. Одні перевіряють себе на глибину теоретичних знань, вміння дискутувати, інші набувають досвід спілкування, уміння давати інтерв'ю, можуть поділитись особистим досвідом застосування психології у практиці спорту. Такі заняття проходять цікаво, жваво і як правило з користю

для всіх, бо інтеріоризують спеціальні знання, уміння, навички викладача, студента, спортсмена.

Ціль таких занять це орієнтація студентів на активне використання психологічних знань як засобу організації життєдіяльності, краще розуміння механізмів і причин поведінки спортсменів та інших людей, усвідомлення індивідуальних особливостей учасників сумісної діяльності, активізація потреби в професійному і особистісному зростанні та самовдосконаленні.

Практичний досвід роботи викладачем психології та спеціальні спостереження за студентами нашого вузу дає підстави стверджувати наступне. Сьогодні засвоєння студентами психологічних знань відбувається на рівні феноменології, а не на рівні наукових понять: в роботі з першоджерелами, з класичними працями в галузі психології у студентів частіше спрацьовує установка на засвоєння вже відомого і не завжди виникає бажання і прагнення до відкриття нового; можна помітити деякі труднощі в переносі одержаних студентами знань з теоретичної сфери в сферу вирішення практичних завдань: студенти частіше зорієнтовані на те, щоб вбирати готові знання, але не всі налаштовані на те, щоб добувати ці знання самостійно, навіть якщо засоби, прийоми і способи даються їм у процесі навчання.

Вищезазначене добре доповнюється висловлюванням представників України, на XXI Генеральній асамблеї Асоціації Європейських університетів, що відбувалась в м. Сорбона (Франція, 2019). Зокрема це те, що «Основне завдання університету – не давати енциклопедичні знання, не «накачувати» знаннями, а навчити, підготувати студента застосовувати отримані знання на практиці, оті сформовані навички та вміння» [2].

Висновок. Акцентуючи увагу на завданнях професійної підготовки майбутніх фахівців, варто сказати, що вища освіта потребує перегляду навчальних планів, адже практика свідчить, що предмети, які входять у психолого-педагогічний цикл, протягом усього навчання дублюють одні одних. Наприклад, багато тем (спілкування, групи, колектив тощо) вивчають у педагогіці, психології, педагогічній майстерності. Крім того психологія, педагогіка, яку вивчають у непедагогічних закладах вищої освіти, має суттєві відмінності.

Українська педагогічна освіта потребує значного розширення спектру спеціальностей, за якими слід би проводити навчання майбутніх учителів і працівників шкіл. Природно, така зміна не може бути введена миттєво, одним наказом міністра освіти, або указом Президента, або навіть законом України. Зміни в культурі не декретуються. Вони повинні бути усвідомлені, вистраждані, запитані та любовно виплекані суспільством.

Список літератури:

1. Кокун О. М. Психологія професійного становлення сучасного фахівця : Монографія. / О. М. Кокун. – К. : ДП «Інформ.-аналіт. Агентство», 2012. – 200 с.
2. Французька Сорбона аплодувала ректору з Тернополя (інтерв'ю) URL : <http://teren.in.ua/2019/05/12/frantsuzka-sorbonna-aploduvala-rektoru-z-ternopolya-interv-yu/> (дата звернення 12.05.2019).

Скрипник М.Г.

Палічук Ю.І., //https: orcid.org/0000-0001-6616-1649

ФІЛОСОФІЯ ОЛІМПІЗМУ ЯК ОСНОВА ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Анотація. У статті розглядається гармонійне поєднання фізичних якостей та тілесної краси, інтелекту та сили духу як невід'ємної частини філософії сучасного олімпізму, що призводить до формування всебічно розвиненої особистості. Активне впровадження ідеології олімпізму в навчальні заклади дасть змогу протидіяти негативному впливу вулиці, засобів масової інформації, протистояти соціальним хворобам; сприяти формуванню потреби до занять фізичною культурою і спортом, здоровому способу життя, відмові від згубних звичок, що, в свою чергу, є фундаментом благополучної, патріотичної, гуманістично орієнтованої нації.

Annotation. The article deals with the harmonious combination of physical qualities and bodily beauty, intelligence and strength of spirit as an integral part of the philosophy of modern Olympism, which leads to the formation of a well-developed personality. The active implementation of the ideology of Olympism in schools will help counteract the negative impact of the street, the media, and resist social ills; contribute to the formation of the need for physical education and sports, healthy lifestyles, the abandonment of bad habits, which, in turn, is the foundation of a prosperous, patriotic, humanist-oriented nation.

Інтеграція України в Європейське та світове співтовариство передбачає всебічний розвиток особистості, її духовної й фізичної культури та самовдосконалення. Це визначає основні напрями модернізації сучасного навчально-виховного процесу.

Сторіччя олімпійського руху й Олімпійських ігор, що широко відзначалось у всьому світі і в Україні, викликало значний інтерес як в суспільстві, так і в науковому середовищі до різних боків цього багатогранного феномену ХХ століття, його соціокультурним, історико-педагогічним, освітнім і виховним аспектам.

Соціально-економічні та політичні реформи, що відбуваються в Україні, впливають і на освітній процес факультетів та університетів